

Crompvoets gepromoveerd op clearinghouses

Op basis van de kwaliteit van het Nationaal Clearinghouse Geo-Informatie zou Nederland anno 2005 een ontwikkelingsland genoemd kunnen worden." Dat is de tweede stelling behorend bij het proefschrift *National spatial data clearinghouses. Worldwide development and impact*. Ir. J.W.H.C. (Joep) Crompvoets promoveerde hiermee op vrijdag 20 januari 2006 in een volle aula van Wageningen Universiteit bij prof.dr.ir. A.K. Bregt. Zijn onderwerp is ook actueel in Nederland waar de impuls door een geplande fusie van de stichting Nationaal Clearinghouse Geo-informatie (NCGI) met de moederstichting Ravi nog wacht op het nieuwe GI-beraad van topambtenaren.

Crompvoets sprak overigens al op de tweede dag van het eerste GIN-congres over 'Wereldwijde beoordeling van nationale Geo-informatie infrastructures, met bijzondere aandacht voor nationale clearinghouses'.

Adri den Boer,
redacteur

deze clearinghouses. De belangrijkste resultaten zijn kritieke succesfactoren die een nationaal clearinghouse positief kunnen beïnvloeden. Met deze resultaten kunnen clearinghouse-coördinatoren en beleidsmakers worden ondersteund bij de ontwikkeling van strategieën voor de opzet en het onderhoud van clearinghouses. Door deze ondersteuning beoogt dit proefschrift een wezenlijke bijdrage te leveren aan de verbetering van nationale clearinghouses en nationale geo-infrastructures in veel landen. Met instemming citeert Crompvoets overigens Rajabifard e.a. uit 2002: "Excellente geo-informatie infrastructures zijn permanent 'under construction...'" Sinds 2005 is Crompvoets, werkzaam bij het Centrum voor Geo-informatie bij Wageningen Universiteit, projectleider van het project 'Development of Framework to Assess National Spatial Data Infrastructures' van het Bsikprogramma Ruimte voor Geo-informatie. Wellicht is het ook voor het eerst dat een proefschrift bij de referenties het Bsik Knowledge Project Proposal 'Space for Geo-information' van de stichting Ravi uit 2003 noemt! Op het GIN-congres karakteriseerde Crompvoets het Nederlandse NCGI met 'slecht beheer, weinig inhoud, weinig gebruik' en suggereerde hij een continue financiering door de overheid ad anderhalf miljoen euro per jaar! En hoewel de promovendus bij landen met een hoge levensstandaard nationale clearinghouses zag en bij landen met een lage niet, concludeerde hij nu toch: "Wealth is not the dominating factor".

Promovendus met
paranimfen.

Samenvatting

De laatste jaren is in veel landen een aanzienlijke hoeveelheid middelen geïnvesteerd in een eigen nationaal clearinghouse voor geo-informatie. Het aantal neemt continue toe: was de VS in 1994 de eerste, eind 2002 bleken 67 landen zo'n clearinghouse te hebben en in april 2005 83 landen. Doelen daarvan zijn een efficiënter beheer en gebruik van gegevens, verlaging van de productiekosten daarvan en zelfs het voorkomen van meervoudige inwinning (de samenvatting van het proefschrift heeft het bescheiden over het voorkomen van 'duplicatie' van gegevensinwinning!). De clearinghouses kunnen beschouwd worden als het toegangsnetwork van een nationale geo-informatie infrastructuur waarmee de ontsluiting van landelijke ruimtelijke gegevens en gerelateerde diensten via het internet wordt gefaciliteerd. Een dergelijke faciliteit bestaat gewoonlijk uit verschillende servers die informatie (metadata) bevatten over de beschikbare digitale gegevens. De hoofddoelstelling van het proefschrift is het wereldwijd analyseren van de ontwikkeling en invloed van nationale clearinghouses evenals de invloed van de samenleving op

Verdediging

De promotiecommissie bestond naast prof.dr. I. Masser en dr. A. Rajabifard van de Universiteit van Melbourne uit prof.dr.ir. A. van den Brink van Wageningen Universiteit en prof.dr. H.J. Scholten van de VU, beiden ook betrokken bij het NCGI. Van den Brink vond de definitie en benadering van een clearinghouse instrumenteel en zag liever de SDI als uitgangspunt ("Zal er wel plaats zijn voor een clearinghouse

Crompvoets in de verdediging.

in komende SDI-generaties?") De promovendus erkende het in zijn proefschrift toespitsen op alleen de instrumentele toegankelijkheid, mede ver-

oorzaakt doordat het begrip SDI nog niet zo is uitgekristalliseerd. Technisch zag hij claeringhouses onderdeel worden van geo-portalen en ook dat hun rol wordt overgenomen door zoekmachines. Scholten vroeg een paranimf tot het voorlezen én vertalen van de tweede – hierboven reeds aangehaalde – stelling en poneerde daarentegen: “Het feit dat Nederland geen ontwikkelingsland is, dwingt ons vraagtekens te zetten bij de wijze van modelleren in Crompvoets proefschrift”. Hij zag bij alle waardering daarin mondiaal niet-homogene zaken vergeleken en had vragen bij de selectie van correlaties in variabelen. Daarnaast kon Scholten het niet laten te herinneren aan de treffende naam Idéfix, die Bregt en hij voor 1994 aan het NCGI ‘avant la lettre’ gaven. Men zag vrijgevigheid bij de governementele dataproducenten als een onvoorstelbaar iets.

Slot

Uiteraard vond na het kwartiertje hooggeleerd beraad de buluitreiking plaats. Tot slot is nog minstens één stelling van Crompvoets zelf het hier citeren waard: “Intensiever gebruik van navigatiesystemen leidt tot minder ruimtelijk inzicht”.

RIJKE KOLONIALE ERFENIS

Historische kaartenverzameling KIT online

Het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT) is een onafhankelijk kenniscentrum voor internationale samenwerking en interculturele communicatie. Het KIT heeft in de loop van de tijd een uitgebreide collectie land- en zeekaarten van (sub)tropische landen opgebouwd. De opbouw van de collectie begon zo'n tweehonderd jaar geleden maar bevat ook oudere exemplaren. De oudste kaart in de collectie is een kaart van Blaeu uit 1630 waarop Frans en Brits Guyana, Suriname en een stuk van Brazilië te zien zijn. Per land zijn er topografische overzichtskaarten en kaartseries, stadsplattegronden, thematische kaarten en nationale atlassen. In totaal gaat het om zo'n 27.000 kaarten en meer dan duizend atlassen. De collectie wordt veelvuldig geraadpleegd voor wetenschappelijk onderzoek en voor de planning van ontwikkelingsprojecten en noodhulp- en vredesoperaties. Ook vormt de verzameling een bron voor internationale arbitrage over het vaststellen van land- en zee grenzen.

Winifred Broeder, redacteur

Fig. 1. Overzicht van het zoekresultaat.

De basis van de verzameling wordt gevormd door het historische deel van de collectie. Deze bestaat voornamelijk uit kaarten van Nederlands-Indië, de Nederlandse-Antillen en Suriname uit de tijd dat het KIT nog opereerde als 'Koloniaal Instituut'. De historische collectie omvat 11.500 kaartbladen en circa 150 atlassen uit de periode 1850-1950. De documenten uit deze periode zijn het meest kwetsbaar daar vanaf 1850 het papier niet langer uit lompen maar uit houtpulp werd vervaardigd. Dit papier heeft de eigenschap snel te verzuren en is daardoor sterk aan intern verval onderhevig.

Year search: DESC: SUBJ Indonesia
Displaying: record 1 to 10 (751 records found)

New search			
Map	Overzichtskaart van den Nederlandsch O.I. archipel	[Topografische dienst]	1910
Map	Kaart van den Nederlandsch-Indischen archipel	[Topografische dienst]	1920
Map	Map of the Malay archipelago (Netherlands East-India)	[Topografische dienst]	1918
Map	Oostindische-archipel	s.n.	ca. 1900
Map	Kaart van de scheepvaartverbindingen der N.V. Koninklijke Paketvaart-maatschappij voor het jaar 1938	KPM	[ca. 1938]
Map	Wegenkaart Eilanden	s.n.	1940
Map	Kaart van de Kleine Soenda eilanden	[Topografisch bureau]	1908
Map	Kaart van Krakatau en omringende eilanden	R.D.M. Verbeek [.. et al.]	1903
Map	Het ingeslopte terrein bij Krakatau	gen. J.G. de Groot	[ca. 1883]
Map	[Griffelen en lokeringen betreffende de uitbarsting van de Krakatau in 1883]	Institut National de Géographie	[ca. 1883]

New search

Displaying: record 6 of 71

Previous new search return to summary list next >

Type	Map	
Title	Kaart van Krakatau en omliggende eilanden	
Author(s)	Rogier Diederik Marinus Verbeek	
Publisher	Bruxelles : Institut National de Géographie	
Scale	1:20.000	
Coordinates	0 105'20" -0 105'20" / Z 008'03" -Z 008'11"	
Publ. year	1893	
Page and ill.	1 kaart - in kleur ; 67 x 76 cm	
Notes	Kaart geeft inroepen en tegenwoordige omtrek van de eilanden weer	
Language	Dutch	
AN	542185	
Keyword(s)	topographic maps volcanic eruptions volcanoes Java Indonesia	
Library	CB Status Available Signature KK 029-05-01 KZ Nat fariaan	
Library	CB Status Available Signature KK 029-05-02 KZ Nat fariaan	
	** request this item	

De belangstelling voor directe raadpleging van de historische collectie is altijd groot geweest. Daar staat tegenover dat vanuit conserverings oogpunt deze directe raadpleging niet wordt aanbevolen omdat dit het verval van historisch materiaal in hoge mate bespoedigt. Om aan beide overwegingen tegemoet te komen, heeft het KIT het initiatief genomen zijn volledige historische collectie land- en zeekaarten uit de periode 1850-1950 te digitaliseren en toegankelijk te maken via internet.

KIT erfgoed extra

Sinds 2000 werkt een team van de KIT-bibliotheek aan de conservering en ontsluiting van dat deel van de collectie dat tot het nationaal cultureel erfgoed wordt gerekend. Dit project 'KIT Erfgoed Extra' ontving hiervoor financiële steun van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en omvat rond de 3.500 tijdschrifttitels, 20.000 boeken en de bovengenoemde collectie kaarten. Op 13 december 2005 ging de historische kaartencollectie online. Daarmee is een van de grootste collecties kaarten van de voormalige Nederlandse koloniën door iedereen op het internet te raadplegen. Een primeur omdat het KIT de eerste in Nederland is die dat op deze manier doet.

De online zoekroutine

Via www.kit.nl en de kopjes 'Bibliotheek & Publicaties / KIT Information & Library Services' wordt een pagina bereikt die toegang geeft tot de zoekroutine (klik op Histori-

Fig. 2. De kaartbeschrijving.

sche koloniale kaarten KIT online en ontsloten). Het zoeken verloopt in eerste instantie vanuit de bibliotheekcatalogus. Hier kunnen één of meerdere zoekopties worden ingevuld. Van het resultaat wordt een overzicht met alle gevonden titelbeschrijvingen van kaarten getoond met daarnaast een thumbnail-afbeelding van de betreffende kaart (fig. 1 en 2). Door op een thumbnail te klikken, wordt de betreffende digitale kaart opgeroepen en belandt de bezoeker vanuit de bibliotheekcatalogus in de kaartenviewer (fig. 3). Hier kan gebruik worden gemaakt van verschillende functionaliteiten zoals in- en uitzoomen, een kader trekken en verschuiven van de kaart. In de kaartenviewer zit ook nog een belangrijke tweede zoekoptie waarbij de gehele historische collectie op geografische locatie doorzocht kan worden. Wat heel mooi is, is dat de kwaliteit van de kaarten ook bij inzoomen nog heel goed is.

Fig. 3. Kaart en het menu van de kaartviewer.

Vierde GML-Estafette succesvol

Op 26 januari 2006 werd in Emmen de vierde GML-Estafette gehouden. Tijdens dit evenement werd gekeken of de GIS-software van de verschillende leveranciers in staat is om goed om te gaan met GML-bestanden. Een GML-bestand wordt op een memory stick gezet en door de eerste GIS-leverancier ingelezen in hun software. In deze GIS-software wordt vervolgens een wijziging in het bestand gemaakt, bijvoorbeeld een huis bijgebouwd of een weg verplaatst. Dit gewijzigde bestand wordt dan weer weggeschreven als GML-document en doorgegeven aan de volgende deelnemer die weer een edit-operatie doorvoert, enz. Deze high-

*Theo Tijssen
en Wilko Quak,
TU Delft*

tech versie van het aloude fluisterspel (vroeger nog wel eens gespeeld op de lagere school) blijkt een goede test of interoperabiliteit met GML ook in praktijk werkt.

De locatie bij de Topografische Dienst Kadaster in Emmen was geen toeval omdat een eerste versie van een TOP10NL GML-bestand als startbestand werd gebruikt. Zou de estafette slagen dan zou

meteen duidelijk zijn dat de markt klaar is voor een distributie van TOP10NL in GML. Dat de invoering van GML ook leeft bij de GIS-leveranciers was wel duidelijk door het zeer brede en enthousiaste deelnemersveld: Ionic, Bentley, ESRI, Cadcorp, Snowflake, Intergraph en Autodesk waren van de partij.

Afgezien van verschillende presentaties, met achtergrondinformatie over TOP10NL, NEN3610 en GML, was het belangrijkste deel van de estafette toch wel het doorgeven van de bestanden. De volgorde van de deelnemers werd door het lot bepaald. Iedere deelnemer kreeg 25 minuten voor het live demonstreren van het lezen, bewerken en schrijven van het bestand. Als de deelnemer zijn bestand had geschreven, werd het (geheugen)stokje aan de organisatie (TU-Delft) gegeven die met een XML-validatieprogramma het GML-bestand op correctheid controleerde. Tijdens de estafette bleek dat het inlezen van de TOP10NL GML-bestanden door de GIS-leveranciers geen enkel probleem was: het estafettestokje ging vrolijk rond van deelnemer naar deelnemer en de GIS-leveranciers tekenden met veel plezier hun nieuwe vestiging op de kaart van het testbestand.

Hoewel het behoorlijk goed ging, blijkt er toch een verschil tussen het lezen en schrijven van GML te zijn. Het wegschrijven van GML, volledig conform de eisen van het TOP10NL-schema, is lastiger dan het lijkt. Helemaal verrassend was dat ook weer niet: het team van TOP10NL is al eventjes bezig om een productiesysteem in te richten waar correct TOP10NL uitrolt en er kan niet zomaar verwacht worden dat een GIS-leverancier dat met een standaardpakket allemaal ook kan. Zo zorgt de op maat gemaakte productieomgeving van TOP10NL er voor dat ieder object een uniek identificatienummer krijgt en dat alle verplichte attributen de juiste invulling krijgen. Tijdens de estafette

was dit nog een van de lastigste puntjes: als er een gebouw wordt toegevoegd, moet het op zijn minst een unieke identificatie krijgen en voor alle verplichte attributen moet een zinnige waarde worden bedacht. Dat is nog niet gemakkelijk met zoveel ogen op je gericht.

Vergeleken met de vorige estafettes ging het toch een stuk beter: polygonen met eilanden, die in de vorige estafette niet correct werden doorgegeven, zaten dit keer aan het einde van de rit nog prima in het bestand. Ook de gevolgen van het object-gericht zijn van TOP10NL was dit keer voor de deelnemers geen enkel probleem: wegobjecten waarbij tegelijk vlakgeometrie en een hartlijn worden opgeslagen, werden goed verwerkt.

Kunnen we nu op onze lauweren rusten? Bijna, er zijn nog wel wat puntjes op de i te zetten. In GML is bij iedere coördinaat beschreven in welk ruimtelijk referentiestelsel die is beschreven. In het geval van TOP10NL gaat het altijd om Rijksdriehoeksmeters, daar was iedereen het wel over eens. In GML wordt dit gecodeerd door een srsName bij een coördinaat op te nemen. Alleen blijkt de manier waarop in GML aangegeven wordt dat het om RD gaat van bestand tot bestand te verschillen. Gelukkig weet de software hier in de meeste gevallen flexibel mee om te gaan. Een evenement als dit is een mooie gelegenheid om de softwareleveranciers op één lijn te krijgen.

Een interessant punt van aandacht is het GML-applicatieschema dat bij ieder GML-bestand wordt bijgeleverd. In een dergelijk schema staat een modelbeschrijving van de objecten die in het GML-bestand voorkomen samen met de attributen en toegestane waardes die deze attributen mogen hebben. Er kan heel handig van deze meta-informatie gebruik worden gemaakt om de edit-omgeving zo aan te passen dat de computer helpt met het invullen van verplichte velden of velden waar maar een paar mogelijke waardes zijn toegestaan. Dit soort functionaliteit is op de estafette nog niet waargenomen maar valt in de toekomst wel te verwachten.

De keuze voor een gastheer die een product lanceert was geen slechte: de aankleding van de zaal en de kwaliteit van lunch en borrel waren prima. Dit was overigens de laatste estafette in deze vorm: een volgende estafette zou waarschijnlijk helemaal perfect verlopen en daarom niet bijzonder interessant zijn. De organisatie beraadt zich nog op iets nieuws. Een mogelijke opvolger kan kijken naar het uitwisselen van kartografische modellen of internetkartografie.

Meer details over de deelnemers en een overzicht en analyse van de bestanden, die tijdens de estafette zijn geschreven, zijn te vinden op www.gdmc.nl/events/relay4/ ■

